

Djøf-medlemmer efterspørger mere støtte til at mestre AI-værktøjer

Indledning

Kunstig intelligens (AI) ændrer i høj hastighed den måde, vi arbejder på. For Djøf-medlemmer, der ofte arbejder med komplekse analyser, rådgivning og ledelse, rummer teknologien store muligheder. Men for at AI kan skabe reel værdi, kræver det ikke alene teknisk forståelse – det kræver også en kritisk tilgang og ansvarlig anvendelse.

Denne analyse viser, at Djøf-medlemmerne efterspørger mere viden om AI – ikke kun for at kunne bruge teknologien effektivt, men også for at kunne vurdere dens begrænsninger og potentielle risici. Det er en vigtig indsigt, da kompetencer i AI er afgørende for at undgå uønskede konsekvenser som algoritmisk bias og manglende gennemsigtighed. Med denne viden i hånden kan medlemmerne både styrke deres faglige arbejde og bidrage til, at teknologien anvendes på en måde, der skaber tillid og værdi.

Analysen er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt Djøfs medlemmer, der arbejder i både offentlige og private organisationer. Data blev indsamlet i september 2024, og undersøgelsen omfatter 1828 respondenter. Besvarelsenerne er vægtet efter køn, alder og sektor for at sikre repræsentativitet.

Analysen viser

- Kun hvert femte medlem (22 %) oplever, at de i meget høj grad (6 %) eller i høj grad (16 %) har de nødvendige kompetencer til at anvende AI i deres arbejde. Samtidig svarer 37 %, at de i mindre grad (29 %) eller slet ikke (8 %) har kompetencerne.
- Tre ud af fem (60 %) medlemmer ønsker i meget høj grad (26 %) eller i høj grad (34 %) at styrke deres AI-kompetencer.
- Den mest hyppige årsag til, at personer ikke anvender AI i deres arbejde er, at de ikke ved, hvordan de skal bruge kunstig intelligens i deres arbejde (40 %). Herudover svarer 23 %, at de ikke bruger AI i deres arbejde, fordi det ikke er tilladt på deres arbejdsplads.
- Medlemmer af Djøf vil især gerne lære mere om, hvordan AI bruges i forhold til deres specifikke branche (65 %), optimering af arbejdsgange med kunstig intelligens (63 %) og praktisk anvendelse af specifikke AI-værktøjer som ChatGPT og CoPilot (60 %).
- To ud af tre (67 %) angiver, at de har deltaget i en form for kompetenceudvikling indenfor AI i løbet af de seneste to år, hvor den mest almindelige form for kompetenceudvikling er selvstudie, som 38 % har benyttet sig af.
- Markant flere i den private sektor (27 %) end i den offentlige sektor (20 %) oplever, at de har de nødvendige kompetencer til at bruge AI i deres arbejde.

Djøf mener

- AI er ikke kun en teknologi – det er en samfundsforandrende kraft, som kræver, at hele befolkningen kan følge med. For Djøf er det afgørende, at danskerne får de nødvendige kompetencer til både at bruge AI effektivt og forstå teknologiens potentiale og risici. Ansvarlig anvendelse af AI kræver viden og kritisk forståelse, så vi kan håndtere udfordringer som algoritmisk bias og manglende gennemsigtighed.
- Regeringen har en ambition om, at Danmark skal være verdensførende inden for AI. Det er en vision, vi deler, men den kræver en arbejdsstyrke med kompetencer i verdensklasse. Her er vi ikke endnu. Denne analyse viser, at mange Djøf-medlemmer efterspørger bedre AI-kompetencer. Kun hver femte oplever, at de i høj grad har de nødvendige kompetencer til at anvende AI i deres arbejde, og hele 60 % ønsker at styrke deres AI-viden. Det er et klart signal om, at der er et kompetencegab, der skal lukkes.
- Men det er ikke kun på jobbet, at vi skal være rustede til at bruge og forstå AI. Når AI bliver en del af beslutningsprocesser i alt fra sundhedsvæsenet til retssystemet, påvirker det os alle. En bred folkelig forståelse af AI er afgørende for at styrke tilliden til både teknologien og folkestyret og for at sikre, at dens digitale udvikling sker med demokratisk legitimitet.
- Hvis Danmark skal realisere sin ambition om at være verdensførende på AI-området, er det ikke nok at opkvalificere de få. Vi skal sikre, at alle – uanset uddannelsesniveau og baggrund – får adgang til viden og værktøjer, der kan hjælpe dem med at forstå og anvende AI. Det kræver investeringer i læring og uddannelse, både gennem efteruddannelse og via arbejdspladsers interne tilbud. Samtidig skal AI-kompetencer integreres i eksisterende uddannelser, så de næste generationer også får den nødvendige ekspertise og viden.
- Djøf arbejder for, at AI bliver en styrke for både medlemmer og samfundet. Vi opfordrer til en national strategi, der matcher ambitionen om at være verdensførende, og som samtidig sikrer, at medlemmerne – og hele arbejdsstyrken – kan bidrage med både faglighed og ansvarlighed i brugen af AI.

Indhold

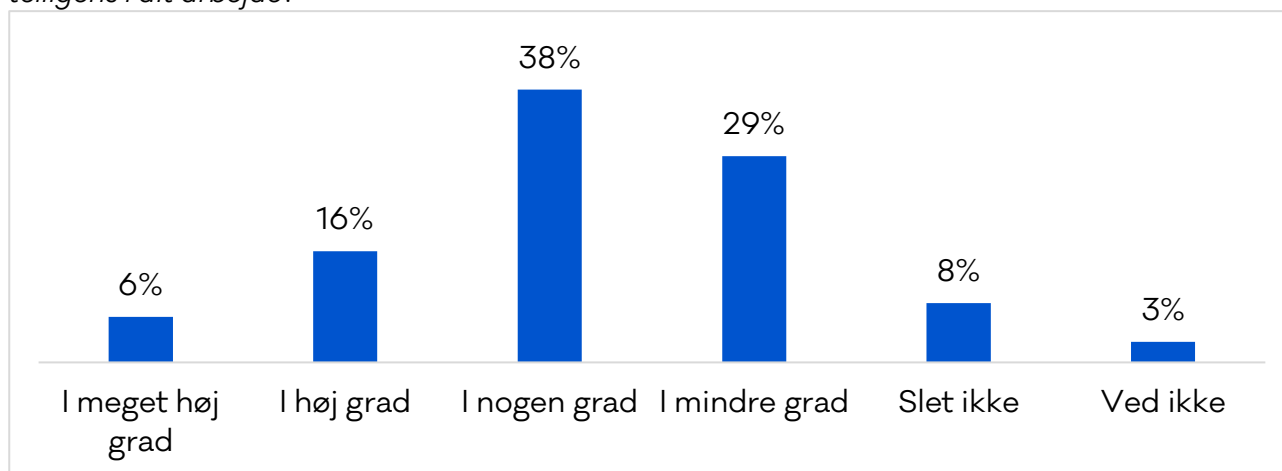
Indledning	2
Analysen viser	3
Djøf mener	4
Resultater	6
De færreste oplever, at de har de nødvendige kompetencer til at anvende AI i deres arbejde	6
Størstedelen af Djøf-medlemmer vil gerne styrke deres AI-kompetencer	7
<i>Temaer i respondenteres åbne svar om kompetencer og forståelse for AI</i>	13
En stor andel af dem, som ikke anvender AI arbejdsmæssigt svarer, at de ikke ved, hvordan de kan bruge AI i deres arbejde	8
De ansatte vil særligt gerne lære mere om de praktiske anvendelsesmuligheder ved AI	9
Mange har deltaget i en form for kompetenceudvikling i forhold til AI – men det er ofte blot selvstudie	11
Signifikant flere i den offentlige sektor oplever, at de ikke har nødvendige AI-kompetencer sammenlignet med ansatte i den private sektor	12
Metode	15

Resultater

De færreste oplever, at de har de nødvendige kompetencer til at anvende AI i deres arbejde

Figur 1 viser, i hvilken grad Djøf-medlemmer vurderer, at de har de nødvendige kompetencer til at bruge AI i deres arbejde. Det fremgår, at kun hver femte (22 %) oplever, at de i meget høj grad (6 %) eller i høj grad (16 %) har de nødvendige kompetencer. Markant flere (38 %) svarer, at de i nogen grad har de nødvendige kompetencer. Samtidig svarer 37 %, at de i mindre grad (29 %) eller slet ikke (8 %) har de nødvendige kompetencer til at anvende AI i deres arbejde.

Figur 1: I hvilken grad oplever du, at du har de nødvendige kompetencer til at anvende kunstig intelligens i dit arbejde?

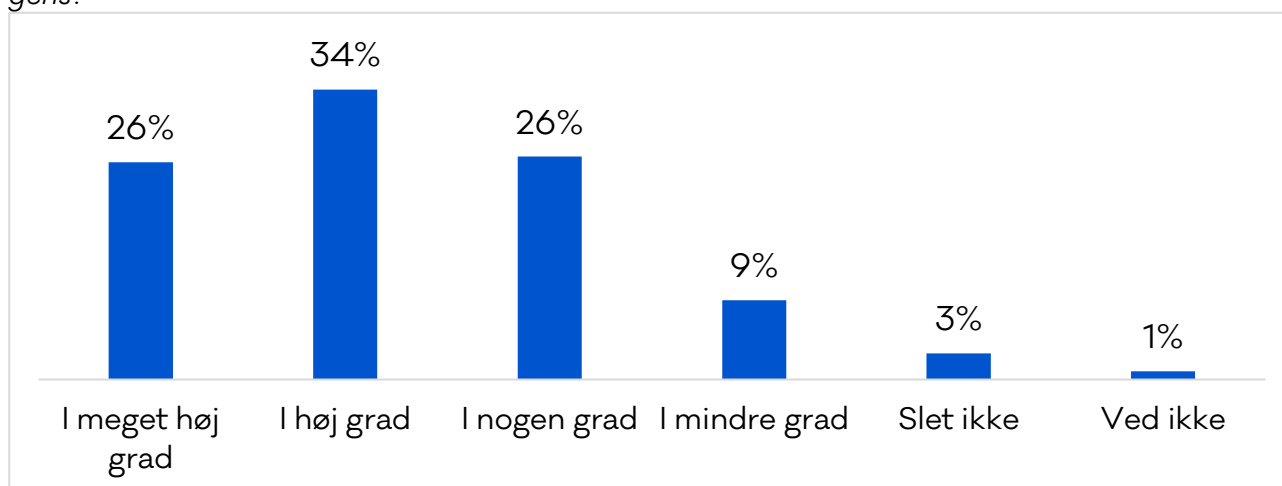

Størstedelen af Djøf-medlemmer vil gerne styrke deres AI-kompetencer

Figur 2 viser, i hvilken grad Djøf-medlemmer er interesserede i at udvikle deres kompetencer inden for AI. Det fremgår, at hele tre ud af fem (60 %) i meget høj grad (26 %) eller i høj grad (34 %) ønsker at styrke deres AI-kompetencer. Kun lidt over hver tiende (12 %) ønsker i mindre grad (9 %) eller slet ikke (3 %) at udvikle deres AI kompetencer.

Opdeler vi resultaterne på medlemmer i den offentlige og private sektor ser vi relativt ens resultater. 59 % af medlemmerne i den offentlige sektor og 63 % af medlemmerne i den private sektor angiver, at de i høj grad eller i meget høj grad er interesserede i at udvikle deres AI-kompetencer

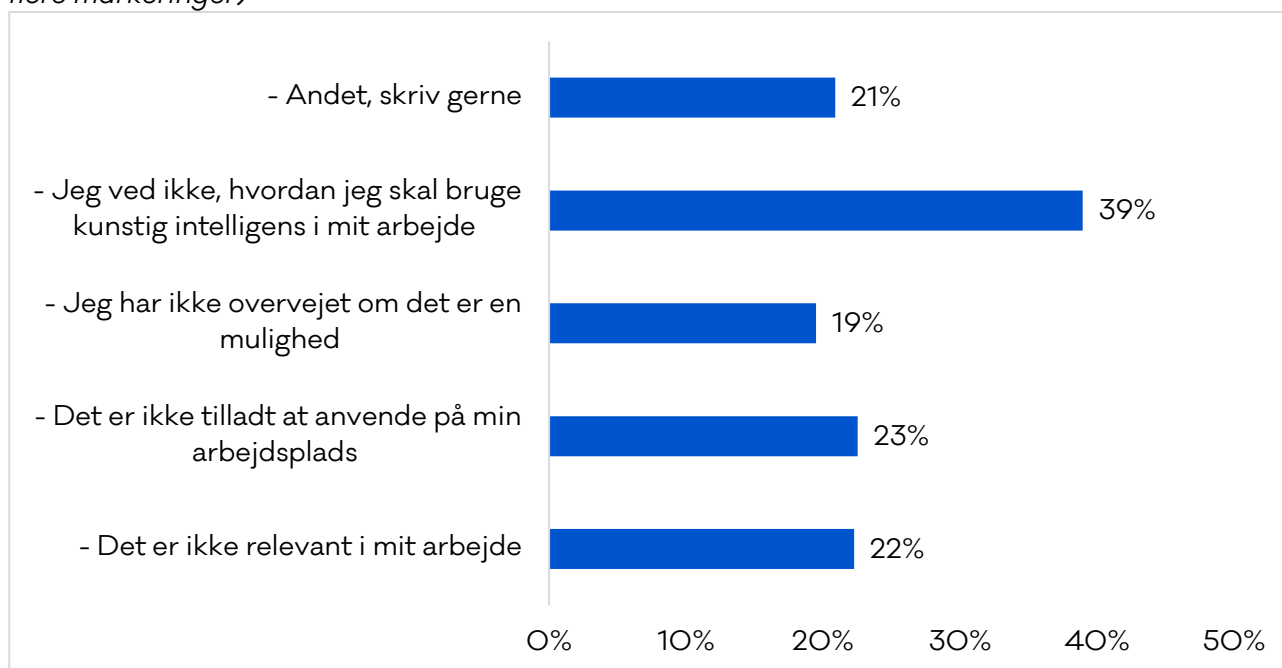
Figur 2: I hvilken grad er du interesseret i at udvikle dine kompetencer inden for kunstig intelligens?

En stor andel af dem, som ikke anvender AI arbejdsmæssigt svarer, at de ikke ved, hvordan de kan bruge AI i deres arbejde

Figur 3 giver et indblik i, hvorfor nogle personer vælger ikke at bruge AI i deres arbejde. Det fremgår, at den mest hyppige årsag er, at de ikke ved, hvordan de skal bruge kunstig intelligens i deres arbejde (40 %). Herudover svarer 23 %, at det ikke er tilladt på deres arbejdsplads, og 22 % angiver, at det ikke er relevant i deres arbejde. Endelig angiver 19 %, at de ikke har overvejet, om det er en mulighed. 21 % svarer, at de har andet, de gerne vil skrive.

Figur 3: Hvilke årsager er der til, at du ikke anvender kunstig intelligens i dit arbejde? (sæt gerne flere markeringer)

Note: Spørgsmålet er kun stillet til personer, som svarer, at de ikke anvender AI (n=624). Det var muligt at vælge flere svar til ovenstående spørgsmål, hvorfor figuren ikke summerer til 100%.

De ansatte vil særligt gerne lære mere om de praktiske anvendelsesmuligheder ved AI

Figur 4 viser, hvad medlemmer vil lære mere om i forhold til AI. De hyppigste svar er 'anvendelse af kunstig intelligens i min specifikke branche' (65 %), 'optimering af arbejdsgange med kunstig intelligens' (63 %) og 'praktisk anvendelse af specifikke kunstig intelligens værktøjer som ChatGPT og CoPilot' (60 %).

Lige under halvdelen svarer, at de ønsker at lære mere om 'kunstig intelligens og automatisering' (47 %) samt 'kunstig intelligens og dataanalyse' (46 %). En tredjedel (34 %) ønsker at vide mere 'kunstig intelligens og databeskyttelse' og 'Grundlæggende forståelse af kunstig intelligens-teknologier', mens lidt færre vil lære om 'Kunstig intelligens og ledelse' (28 %), 'Kunstig intelligens og dataetik' (26 %) samt 'Kunstig intelligens og maskinlæring' (20 %).

Figur 4: Hvad vil du gerne lære mere om i forhold til kunstig intelligens? (Sæt gerne flere markeringer)

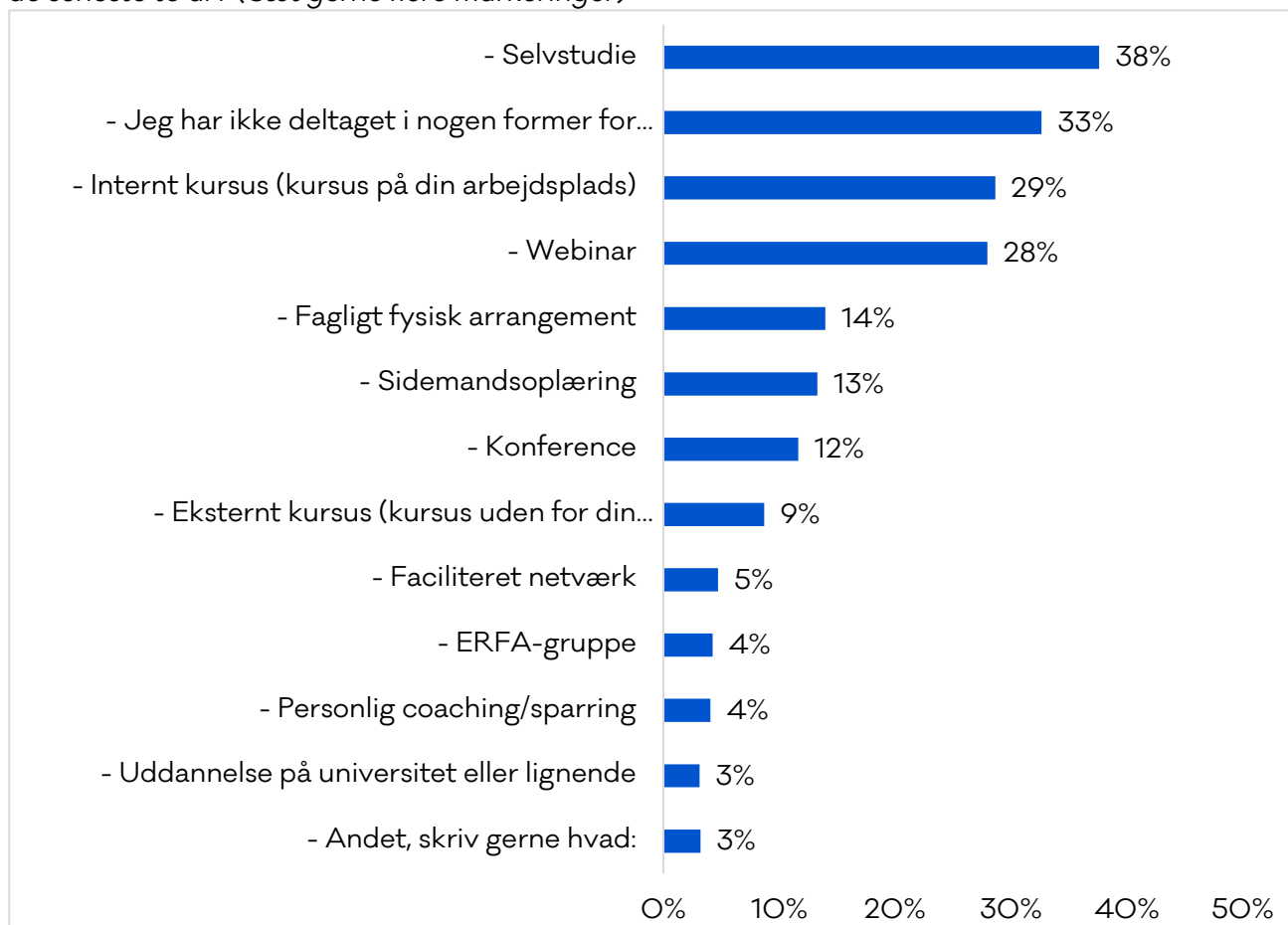
Note: Spørgsmålet er kun stillet til personer, som svarer, at de er interesserede i at udvikle deres kompetencer inden for kunstig intelligens. Det var muligt at vælge flere svar til ovenstående spørgsmål, hvorfor figuren ikke summerer til 100%.

Mange har deltaget i en form for kompetenceudvikling i forhold til AI – men det er ofte blot selvstudie

Figur 5 viser, at to ud af tre (67 %) angiver, at de har deltaget i en form for kompetenceudvikling inden for AI inden for de seneste to år, mens 33 % svarer, at det har de ikke.

Den mest almindelige form for kompetenceudvikling er selvstudie. Hele to ud af fem (38 %) angiver, at de har gjort dette. Herudover svarer lidt under hver tredje, at de har deltaget i et internt kursus på deres arbejdsplads (29 %), eller et webinar (28 %). Færre har deltaget i kompetenceudvikling via et 'fagligt fysisk arrangement' (14 %), 'sidemandsoplæring' (13 %), 'konference' (12 %) eller 'eksternt kursus' (9 %).

Figur 5: Hvilke typer kompetenceudvikling inden for kunstig intelligens har du deltaget i inden for de seneste to år? (Sæt gerne flere markeringer)

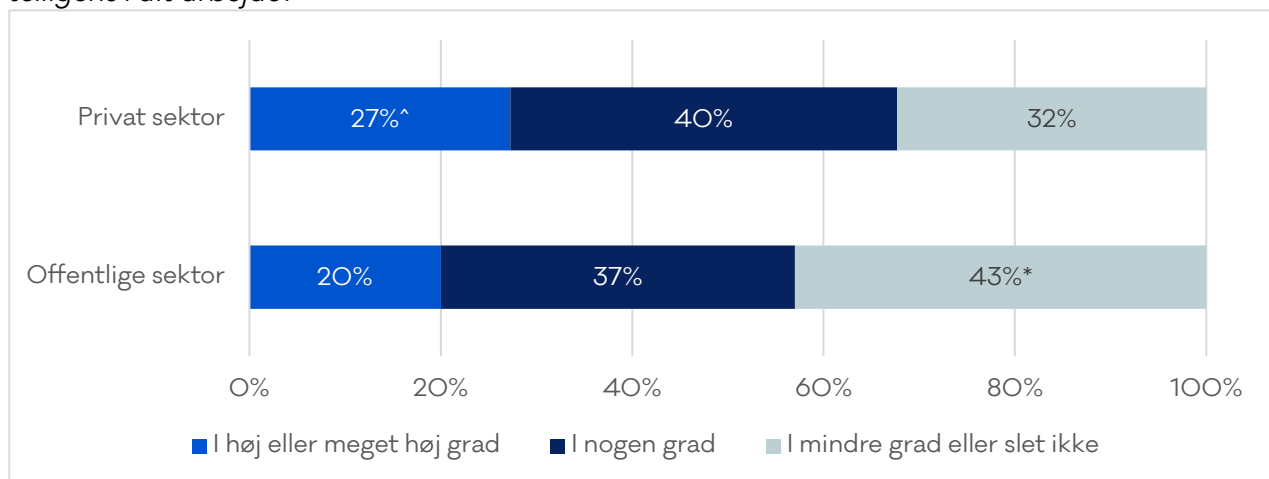

Note: Det var muligt at vælge flere svar til ovenstående spørgsmål, hvorfor figuren ikke summerer til 100%.

Signifikant flere i den offentlige sektor oplever, at de ikke har nødvendige AI-kompetencer sammenlignet med ansatte i den private sektor

Figur 6 giver et indblik i, hvor mange ansatte i henholdsvis den offentlige og private sektor, som oplever, at de har de nødvendige kompetencer til at bruge AI i deres arbejde. Signifikant flere i den private sektor (27 %) end i den offentlige sektor (20 %) svarer, at de i høj grad eller i meget høj grad har de nødvendige kompetencer. Tilsvarende svarer signifikant flere i den offentlige sektor (43 %) end i den private sektor (32 %), at de i mindre grad eller slet ikke har de nødvendige kompetencer.

Figur 6: I hvilken grad oplever du, at du har de nødvendige kompetencer til at anvende kunstig intelligens i dit arbejde?

Note: *Signifikant højere end privat sektor, ^Signifikant højere end offentlig sektor.

Temaer i respondenters åbne svar om kompetencer og forståelse for AI

Vi har stillet respondenterne en række åbne spørgsmål om deres forståelse, viden og interesse for kunstig intelligens. Vi har efterfølgende analyseret besvarelsene, og nedenfor fremgår nogle temaer, som vi har udledt af deres svar.

- Flere medlemmer anfører, at de har udviklet deres kompetencer inden for kunstig intelligens på deres arbejdsplads, blandt andet gennem interne kurser. Dog lægger mange vægt på, at de hovedsageligt har opsøgt viden om AI på eget initiativ i deres fritid – ofte gennem podcasts, YouTube-videoer eller lignende. Flere fremhæver også, at de har opnået kompetenceudvikling gennem private netværk.
- En stor del af de adspurgte giver udtryk for, at de gerne vil lære mere om kunstig intelligens. Flere udtrykker interesse for at lære om brugen af kunstig intelligens, så de kan effektivisere og optimere deres arbejdsopgaver. Flere ønsker også at lære mere om den praktiske anvendelse af kunstig intelligens inden for deres specifikke arbejdsområde, for eksempel sagsbehandling, projektledelse og dataanalyse.
- Flere af de adspurgte ønsker desuden at lære mere om de etiske og sikkerhedsmæssige problematikker ved brugen af kunstig intelligens i deres arbejde. Der er også nogle, der nævner, at de ikke har interesse i eller behov for yderligere læring om kunstig intelligens.
- En stor del af de adspurgte nævner, at de oplever barrierer i forbindelse med brugen af kunstig intelligens i deres arbejde. Mange oplever især barrierer fra deres arbejdsplads – blandt andet på grund af manglende licenser til mere avancerede værktøjer. Derudover udtrykker flere bekymring vedrørende datasikkerhed og GDPR i forbindelse med brugen af AI-værktøjer. Endelig oplever flere, at de AI-værktøjer, de har adgang til, ikke kan levere tilstrækkelige svar.
- Mange af de adspurgte giver udtryk for, at de ønsker at bruge kunstig intelligens mere i deres arbejde, men at de mangler viden om, hvordan man bruger værktøjerne bedst muligt, samt hvilke muligheder de kan bidrage med. Desuden nævner nogle, at de ikke benytter AI i deres daglige arbejde, enten fordi de ikke har tid til det, eller fordi de glemmer at bruge værktøjerne, da det endnu ikke er blevet en fast del af deres arbejdsgange.

Udvalgte citater fra respondenter om AI kompetencer og forståelse

"AI fungerer fint inden for definerede rammer. Jeg bruger AI til at generere grafik, kode til rutineopgaver og til at systematisere større stofområder. AI fungerer bedst som et praktisk hjælpeværktøj, og jeg vil gerne lære flere teknikker."

[Jeg vil gerne lære mere om] "anvendelse af kunstig intelligens i ledelse og organisatoriske forandringer."

"Jeg vil gerne være klogere på de etiske dilemmaer, konsekvenser for samfundet (og det enkelte individ) og hvordan man sikrer sig mod fejl og falske informationer."

"[Jeg vil gerne lære mere om] AI i en bæredygtig tidsalder. [Jeg vil gerne have mere] generel viden om, hvor stor klimaafttrykket er, når vi anvender AI, og hvordan vi har den viden med os i vores vurderinger af, hvornår vi skal anvende AI."

"[Jeg vil gerne lære mere om] alt det, der kan gøre mit arbejde mere effektivt, så jeg kan tage fat på flere vigtige opgaver."

"Virksomheden er bekymret angående datasikkerhed, hvilket begrænser min mulighed for at bruge teknologien."

"Jeg får ikke givet mig tid til det - eller glemmer muligheden."

"Jeg synes det er svært at komme i gang og ændre vaner."

"Vi har ikke defineret hvornår vi vil bruge det i vores stabsfunktion. Det er op til den enkelte. Jeg glemmer det ofte selv og gør hvad jeg plejer. Derudover er der det med personfølsomme og fortrolige oplysninger. Jeg har ikke lyst til at kopiere noter fra et referat ind i chatgpt. Synes man indirekte kan komme til at udstille andre og/eller fodre med strategiske drøftelser som er sagt i et lukket rum. Det føles ikke ordentligt."

Metode

Analysen bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt Djøfs medlemmer, der er i arbejde som medarbejdere. Undersøgelsen inkluderer medlemmer med personaleansvar, men kun i deres rolle som medarbejdere. Selvstændige og topledere er derfor ikke medtaget i populationen.

Undersøgelsen er sendt til en tilfældigt udvalgt stikprøve på 14.282 medlemmer. I alt har 1.828 medlemmer svaret på undersøgelsen. Undersøgelsen har således en svarprocent på 13. Dataene blev indsamlet i september 2024. Svarprocenten er lavere blandt mænd, privatansatte og unge. For at tage højde for dette systematiske skæve bortfald er dataene blevet vægtet efter alder, køn og sektor.

Man bør tolke undersøgelsens resultater med nogen forsigtighed på grund af den lave svarprocent og risikoen for deltagelsesbias. Deltagelsesbias betyder, at bestemte grupper kan være mere tilbøjelige til at deltage i undersøgelsen end andre. I denne undersøgelse er der en risiko for, at personer, der anvender kunstig intelligens i deres arbejde, har været mere motiverede til at deltage. For at imødegå denne bias blev det i invitationsmailen understreget, at undersøgelsen henvender sig både til AI-brugere og ikke-brugere.

Resultaterne viser, at 65 % af respondenterne anvender kunstig intelligens i deres arbejde, mens 35 % ikke gør. Det indikerer, at vi har haft succes med at tiltrække svar fra ikke-brugere. Dog er det stadig sandsynligt, at vi overestimerer andelen af AI-brugere, da deres interesse for emnet kan have øget deres deltagelse.

I starten af spørgeskemaet har vi præsenteret respondenterne for følgende definition/afgrænsning af kunstig intelligens:

Kunstig intelligens (AI) lader sig ikke nemt definere, men refererer bredt til teknologier og systemer, der kan udføre komplekse opgaver, herunder analyse af tekst, billeder og tale, automatisering af processer samt sprogteknologi og maskinlæring. Kunstig intelligens anvendes i mange former, fra chatbots og talegenkendelse til selvstyrende robotter og droner og dækker over både softwareløsninger og fysiske enheder.

I denne undersøgelse fokuserer vi på generativ kunstig intelligens som ChatGPT, Gemini og Dall-E, der udnytter store datamængder til at producere indhold baseret på input fra brugerne, kaldet prompts. Det kan omfatte produktion af tekst, kode, billeder, lyd eller video.

Denne teknologi har været meget omtalt og har for nogen haft indflydelse på arbejdsprocesser og -opgaver, især siden introduktionen af værktøjer som ChatGPT i efteråret 2022. Vi er derfor særligt interesserede i at forstå, hvordan generativ kunstig intelligens (blot omtalt som kunstig intelligens i resten af undersøgelsen) påvirker dine daglige arbejdsopgaver og -rutiner.

Og igen i forbindelse med spørgsmålet om, hvorvidt respondenterne bruger kunstig intelligens, præciseres på følgende måde:

(Kunstig intelligens er i denne undersøgelse afgrænset til generativ kunstig intelligens, såsom ChatGPT, Gemini eller andre lignende AI-værktøjer. I undersøgelsen benævnes dette blot som 'kunstig intelligens').